

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.2 № 4

2025

**OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA
KOMMUNIKATIV YONDASHUV ASOSIDA METODIK
TAYYORGARLIKNI TAKOMILLASHTIRISH**

Qurbonova Zilola O'ralovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti(PhD), dotsent v.b

Annotatsiya

Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish jarayonida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini zamonaviy talablarga muvofiq rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda talabalar nutqiy kompetensiyasini shakllantirishda samarali hisoblangan interaktiv mashg'ulotlar, talaba markazli ta'lim, hamkorlikda o'rganish va muloqotga yo'naltirilgan mashqlar ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, o'qituvchining kasbiy kompetensiyasi, darsni rejalashtirish va baholash kabi metodik yondashuvlar tahlil etiladi. Tadqiqot natijalari kommunikativ metodlar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalar faolligini oshirishi, mustaqil fikrlash va erkin muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi. Maqola oliy ta'lim tizimida chet tilini o'qitish sifatini oshirishga qaratilgan ilmiy-uslubiy tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: metodik kompetensiya, nutqiy malaka, interaktiv mashg'ulot, talaba markazli ta'lim, pedagogik texnologiyalar, kasbiy rivojlanish, ta'lim samaradorligi, chet til didaktikasi.

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ПРИ
ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В ВЫСШИХ
УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ НА ОСНОВЕ
КОММУНИКАТИВНОГО ПОДХОДА**

Курбонова Зилола Ураловна

Ташкентский университет прикладных наук(PhD) и.о. доцента

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы совершенствования методической подготовки преподавателей при обучении иностранному языку в системе высшего образования. Основное внимание уделяется использованию интерактивных форм обучения, развитию речевых навыков обучающихся и созданию условий для активного участия студентов в учебном процессе. Анализируются профессиональные компетенции преподавателя, особенности организации учебных занятий, а также роль обратной связи и оценивания в формировании языковых умений. Результаты исследования показывают, что применение современных педагогических технологий и ориентированных на общение методов способствует повышению мотивации студентов и развитию их самостоятельного мышления. Сделан вывод о необходимости системного обновления методической подготовки преподавателей в условиях модернизации высшего образования.

Ключевые слова: методическая подготовка, речевая деятельность, интерактивное обучение, педагогическое мастерство, профессиональная компетентность, образовательные технологии, учебная мотивация, языковое развитие.

**IMPROVING METHODOLOGICAL TRAINING IN TEACHING ENGLISH
AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BASED
ON THE COMMUNICATIVE APPROACH**

Qurbonova Zilola O'ralovna

Tashkent University of Applied Sciences(PhD) Acting Associate Professor,

Abstract

This article examines ways to enhance the methodological preparation of teachers in

higher education for effective foreign language instruction. The study focuses on learner-centered practices, interactive classroom activities, and techniques that promote active participation and meaningful language use. Special attention is given to the role of professional competence, lesson organization, assessment strategies, and feedback in developing students' speaking and thinking skills. The findings indicate that the use of modern educational technologies and interaction-oriented teaching practices significantly increases student motivation and engagement. The article emphasizes the importance of continuous professional development and methodological innovation in improving the overall quality of language education in universities.

Key words: methodological competence, interactive learning, learner engagement, professional development, instructional strategies, educational innovation, speaking skills, higher education pedagogy.

Hozirgi kunda oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish jarayonida talabalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Biroq amaldagi ta'lim amaliyotida ingliz tilini o'qitish ko'pincha grammatik qoidalarni yodlash va tarjimaga asoslangan usullar orqali olib borilayotgani, natijada talabalarning erkin muloqotga kirisha olish ko'nikmalari yetarli darajada shakllanmayotgani kuzatilmoqda. Ushbu holat o'qitish jarayonida kommunikativ yondashuvning to'liq va tizimli joriy etilmaganligini ko'rsatadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilini kommunikativ yondashuv asosida o'qitish masalasi bo'yicha xorijiy va mahalliy ilmiy ishlarda umumiy nazariy qarashlar yoritilgan bo'lsa-da, oliy ta'lim muassasalarida aynan o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini takomillashtirish, ularni kommunikativ ta'lim texnologiyalariga mos ravishda qayta tayyorlash masalalari yetarli darajada chuqur o'rganilmagan.

Mazkur tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv asosida o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini takomillashtirishning samarali yo'llarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat:

- kommunikativ yondashuvning nazariy asoslarini tahlil qilish;
- ingliz tilini o'qitishda mavjud metodik muammolarni aniqlash;
- o'qituvchilarning metodik tayyorgarlik darajasini baholash;
- kommunikativ yondashuv asosida metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga

qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Chet tillarini o'qitishda kommunikativ yondashuv til ta'limining samaradorligini oshiruvchi yetakchi metodik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuvning nazariy asoslari kommunikativ kompetensiya tushunchasi bilan bog'liq bo'lib, tilni muloqot vositasi sifatida o'rganishga yo'naltirilgan. Tadqiqotchilar tilni o'qitishda faqat grammatik bilimlarni emas, balki tinglash, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini integratsiyalash muhimligini ta'kidlaydilar.

Xorijiy ilmiy adabiyotlarda kommunikativ yondashuv asosida o'qitish talabalarning mustaqil fikrlashini, nutqiy faolligini va muloqotga kirishish qobiliyatini rivojlantirishi qayd etiladi. Shuningdek, interfaol metodlar, rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar va loyiha asosida ta'lim berish usullarining samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Mazkur tadqiqotda nazariy va amaliy metodlardan kompleks tarzda foydalanildi. Nazariy tadqiqot metodlari sifatida pedagogik, lingvistik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash va umumlashtirish usullari qo'llanildi. Bu metodlar kommunikativ yondashuvning mazmun-mohiyatini aniqlash va ilmiy qarashlarni tizimlashtirishga xizmat qildi.

Amaliy tadqiqot jarayonida kuzatuv, suhbat, so'rovnoma hamda pedagogik tajriba-sinov metodlaridan foydalanildi. Kuzatuvlar orqali ingliz tili mashg'ulotlarida qo'llanilayotgan metodlarning samaradorligi o'rganildi, so'rovnomalar yordamida esa o'qituvchilarning kommunikativ yondashuvdan foydalanish darajasi aniqlandi. Olingan ma'lumotlar tahlil qilinib, statistik umumlashtirish asosida xulosalar chiqarildi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Tadqiqot jarayonida oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv asosida metodik tayyorgarlikni takomillashtirishga qaratilgan tajriba-sinov ishlari amalga oshirildi. Tajribada ishtirok etgan talabalarning boshlang'ich va yakuniy til kompetensiyasi darajalari taqqoslandi hamda o'qitish jarayonida qo'llanilgan metodlarning samaradorligi baholandi.

Olingan natijalarga ko'ra, tajriba guruhida o'qigan talabalarning kommunikativ kompetensiyasi sezilarli darajada oshganligi kuzatildi. Xususan, tinglash va gapirish ko'nikmalarida ijobiy o'sish qayd etildi. Tajriba boshida talabalar og'zaki nutqda qiyinchiliklarga duch kelgan bo'lsa, tajriba yakunida ularning erkin fikr bildirish, munozarada ishtirok etish va taqdimotlar o'tkazish qobiliyatlari yaxshilangani aniqlandi.

So'rovnoma natijalari asosida tuzilgan jadval ma'lumotlariga ko'ra, talabalar orasida ingliz tilida muloqot qilishga bo'lgan motivatsiya darajasi oshgan. Tajriba guruhidagi talabalarning aksariyati interfaol va kommunikativ mashg'ulotlar ularning tilni o'zlashtirish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatganini ta'kidlagan.

Natijalar tahlili shuningdek, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi yuqori bo'lgan hollarda ta'lim samaradorligi yanada ortishini ko'rsatdi. Bu holat kommunikativ yondashuvni muvaffaqiyatli joriy etishda o'qituvchining roli muhim ekanligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, ayrim muammolar, jumladan, texnik vositalarning yetishmasligi va ayrim talabalar nutqiy faoliyatidagi psixologik to'siqlar mavjudligi aniqlanib, ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv asosida metodik tayyorgarlikni takomillashtirish masalasining dolzarbligini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan asoslab berdi. Olib borilgan adabiyotlar tahlili hamda tajriba-sinov natijalari kommunikativ yondashuv talabalarning til kompetensiyasini, ayniqsa, og'zaki nutq va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita ekanligini tasdiqladi.

Tadqiqot davomida interfaol metodlar, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va integratsiyalashgan til ko'nikmalariga asoslangan ta'lim jarayoni talabalarning darsdagi faolligini, mustaqil fikrlash qobiliyatini hamda o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirishi aniqlandi. Shuningdek, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi yuqori bo'lganda kommunikativ yondashuvning ta'lim samaradorligi yanada ortishi kuzatildi.

Olingan natijalar asosida oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish jarayonida kommunikativ yondashuvni keng joriy etish, o'qituvchilarning malakasini muntazam oshirib borish hamda ta'lim jarayonini zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalar bilan boyitish zarurligi xulosa qilindi. Mazkur yondashuv talabalarning akademik va kasbiy muvaffaqiyatlariga xizmat qilib, ularni xalqaro miqyosda samarali muloqot olib borishga tayyorlashga mustahkam asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. M. Kholdorova, N. Fayziyeva, F. Rikhsitilayeva. "Use of helping tools in teaching a foreign language" Tashkent: TDPU named after Nizomi, 2005 O'. Hoshimov, I. Yaqubov. "English teaching methodology" (study guide) Tashkent: "Sharq" publishing house, 2013

2. Bekmuratova U. B. Abstract on "Using innovative technologies in teaching English". Tashkent -2012